

τρύπα

τρύπα, η, ουσ. [<μτγν. τρῦπα], η τρύπα. **1.** πολύ μικρός χώρος που χρησιμοποιείται για δωμάτιο ή για μαγαζί: «βρήκε και νοίκιασε μια τρύπα κι έστησε ένα ψιλικατζίδικο». **2.** πολύ μικρό διαμέρισμα και ιδίως αυτό που βρίσκεται σε υπόγειο χώρο: «είναι έξι άτομα και ζουν μέσα σε μια τρύπα σαν τυφλοπόντικες». (Λαϊκό τραγούδι: αγαπώ τους φουκαράδες που δεν έχουμε παράδες που δεν έχουνε μια **τρύπα** για να μπουν). **3.** δυνατότητα η ευκαιρία που πρέπει να την ψάξει κανείς για να τη βρει, αν θέλει να τελειώσει κάποια υπόθεσή του: «ψάξε εσύ, που ξέρεις τα κόλπα, να βρούμε κάποια τρύπα για να πάρω, επιτέλους, εκείνο το δάνειο!». **4.** φωλιά ζώου η ερπετού: «δεν πρόλαβα να πιάσω το λαγό, γιατί χώθηκε στην τρύπα του». (Λαϊκό τραγούδι: έξελθε όφισ από την **τρύπα**, άδικο πλάσμα, άπονο, σκληρό, δε σε φοβάμαι, στο ξαναείπα δε θα με κάνεις απ' ό,τι είμαι πιο φτωχό). **5.** ο πρωκτός, η κωλοτρυπίδα: «επειδή είμαι δυσκοίλιος, κάθε φορά που ενεργούμαι πονάει η τρύπα μου». **6.** το γυναικείο αιδοίο: «μπορεί να πήγε μ' αρκετούς άντρες, αλλά μέχρι να παντρευτεί δεν άφησε σε κανέναν να πειράξει την τρύπα της». **7.** η απομόνωση της φυλακής: «όποιος δεν πέρασε απ' την τρύπα, δεν ένιωσε τι πάει να πει φυλακή». **8.** ως επιφώνημα στον πλ. χωρίς άρθρο **τρύπες!** δίνεται ως ειρωνική απάντηση σε κάποιον που δεν άκουσε καλά αυτό που του είπαμε και μας ρωτάει με το τι είπες. Υποκορ. **τρυπίτσα** κ. **τρυπούλα, η** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 31 φρ.)·

- ανοίγω κι άλλη τρύπα στο ζωνάρι (μου), βλ. λ. [ζωνάρι](#)·
- βγάζω το φίδι απ' την τρύπα, βλ. λ. [φίδι](#)·
- βλέπω του κώλου μου την τρύπα, βλ. λ. [κώλος](#)·
- βουλώνω τρύπες, καλύπτω επείγουσες ανάγκες, εξοφλώ διάφορα χρέη: «μπορεί να βγάζω αρκετά λεφτά, αλλά δε μου μένει τίποτα στο χέρι, γιατί βουλώνω ακόμα τρύπες»·
- έβαλαν τον τρελό να βγάλει το φίδι απ' την τρύπα, βλ. λ. τρελός·
- γαμώ την τρύπα μου! βλ. φρ. γαμώ τη μολυβήθρα μου! λ. μολυβήθρα·
- γαμώ την τρύπα σου! ή σου γαμώ την τρύπα! βλ. φρ. γαμώ τη μολυβήθρα σου! λ. μολυβήθρα·
- έγινε μια τρύπα στο νερό, δεν έγινε, δεν πραγματοποιήθηκε τίποτα, υπήρξε οικτρή αποτυχία: «προσπαθούσαμε δυο ώρες να συνεννοηθούμε, αλλά πες ο ένας, πες ο άλλος, στο τέλος έγινε μια τρύπα στο νερό»·
- είδα του κώλου μου την τρύπα, βλ. λ. [κώλος](#)·
- είναι η τελευταία τρύπα του ζουρνά, δεν παίζει κανένα σπουδαίο ρόλο σε μια δουλειά ή σε μια υπόθεση, είναι ασήμαντος: «μη αποταθείς στον τάδε, αν θέλεις να τελειώσει η δουλειά σου, γιατί αυτός είναι η τελευταία τρύπα του ζουρνά». Συνών. είναι ο τελευταίος τροχός της αμάξης·
- έχει τρύπες η τσέπη του, βλ. φρ. έχει τρύπα τσέπη, λ. τσέπη·
- η γλυκιά η γλώσσα βγάζει το φίδι απ' την τρύπα, βλ. λ. [γλώσσα](#)·
- η καλή η γλώσσα βγάζει το φίδι απ' την τρύπα, βλ. λ. [γλώσσα](#)·
- θα σου βουλώσω την τρύπα (ενν. του κώλου σου), (ειρωνικά ή απειλητικά) θα σου επιβάλλω τη σεξουαλική πράξη από πίσω και, κατ' επέκταση, θα σε τιμωρήσω σκληρά, παραδειγματικά: «αν ξαναπιάσεις στο στόμα σου τ' όνομα της αδερφής μου, θα σου βουλώσω την τρύπα, στο λέω»·
- θα σου δείξω πόσο βαθιά φτάνει η τρύπα του λαγού ή θα σου δείξω πόσο βαθιά φτάνει του λαγού η τρύπα, βλ. λ. [λαγός](#)·

- *κάνω μια τρύπα στο νερό*, **α.** δεν καταφέρνω να επιτύχω τίποτα, αποτυχαίνω οικτρά: «έπεσε με τα μούτρα να στήσει μια δουλειά, αλλά στο τέλος έκανε μια τρύπα στο νερό». **β.** κοπιάζω μάταια, ανώφελα, ματαιοπονώ: «μην ασχολείσαι άλλο, ρε παιδάκι μου, μ' αυτή τη δουλειά, γιατί κάνεις μια τρύπα στο νερό». Από την εικόνα του ατόμου που περιστρέφει με μεγάλη ταχύτητα το χέρι του μέσα στο νερό και το μόνο που πετυχαίνει είναι να δημιουργήσει μια μικρή δίνη·
- *μια τρύπα στο νερό*, έκφραση που δηλώνει αποτυχία και δίνεται ως απάντηση στην ερώτηση κάποιου τι έκανες (ενν. με την τάδε δουλειά, υπόθεση)·
- *μικρή τρύπα βυθίζει μεγάλο καράβι*, βλ. λ. [καράβι](#)·
- *μπαλιά τρύπα*, (στη γλώσσα του ποδοσφαίρου) βλ. λ. [μπαλιά](#)·
- *ξέρει πολλές τρύπες*, ξέρει πολλά σημεία μέσα σε μια πόλη από τα οποία μπορεί να κάνει κανείς διάφορες συμφέρουσες αγορές: «όταν βγαίνω στην αγορά, παίρνω μαζί μου και το φίλο μου που ξέρει πολλές τρύπες, γιατί είναι άνθρωπος της πιάτσας»·
- *ο κάβουρας στην τρύπα του*, μεγάλος άρχος (= άρχοντας) είναι, βλ. λ. [κάβουρας](#)·
- *ο ποντικός περνά καλά στην τρύπα του*, βλ. λ. [ποντικός](#)·
- *ο ποντικός στην τρύπα δε χωρεί και κολοκύθια κουβαλεί*, βλ. λ. [ποντικός](#)·
- *όταν φύγει ο γάτος απ' την τρύπα, παίζει ο ποντικός την αλφαβήτα*, βλ. λ. [γάτος](#)·
- *πέρασα απ' του βελονιού την τρύπα*, βλ. λ. [βελόνι](#)·
- *την τεντώνω, τη σαλιώνω και στην τρύπα σου τη χώνω* (ενν. την πούτσα, την ψωλή), (ειρωνικά) σου επιβάλλω τη σεξουαλική πράξη από πίσω: «εμένα μη μου κάνεις το μάγκα, γιατί την τεντώνω, τη σαλιώνω και στην τρύπα σου τη χώνω». Αυτούσιο αίνιγμα που η λύση του είναι η κλωστή και η βελόνα, από την εικόνα του ατόμου που, καθώς θέλει να περάσει την κλωστή στην οπή της βελόνας, πρώτα την τεντώνει τρίβοντάς την με το δείκτη και τον αντίχειρά του, ύστερα τη σαλιώνει και κατόπιν την περνάει στην οπή. Οι λέξεις *τεντώνω*, *σαλιώνω*, και *τρύπα*, έδωσαν πονηρή διάσταση στο αίνιγμα.
- *τον γέμισε τρύπες*, τον πλήγωσε με αλλεπάλληλες μαχαιριές ή σφαίρες πιστολιού και, κατ' επέκταση, τον σκότωσε: «έβγαλε ξαφνικά το πιστόλι του και τον γέμισε τρύπες στην κοιλιά»·
- *τον ρίχνω στην τρύπα*, (στη γλώσσα της αργκό) του φυλακίζω, ιδίως τον βάζω στην απομόνωση της φυλακής: «δημιουργούσε συνέχεια προβλήματα μέσα στο θάλαμο, γι' αυτό τον έριξαν για μια βδομάδα στην τρύπα»·
- *τον χώνω στην τρύπα*, βλ. συνηθέστ. *τον ρίχνω στην τρύπα*·
- *του γαμώ την τρύπα*, βλ. φρ. *του γαμώ τη μολυβήθρα*, λ. *μολυβήθρα*·
- *χώθηκε στην τρύπα του*, έχασε την έπαρση που είχε, υποχώρησε άτακτα σε κάποιο θέμα, αποστομώθηκε: «όση ώρα ήμουν μόνος μου, με φοβέριζε πως θα με δείρει, μόλις όμως ήρθε ο φίλος μου ο καρατίστας, χώθηκε στην τρύπα του || υποστήριζε πως μόνο αυτός μπορούσε να επιδιορθώσει το μηχάνημα, μόλις όμως ήρθε ο τάδε που είναι και γαμώ τους μηχανικούς, χώθηκε στην τρύπα του». Από την εικόνα του ζώου που μόλις αντιληφθεί κάποιον κίνδυνο, τρυπώνει στη φωλιά του.